

βρυν-ἀναβρυτάρι, ἀναπάνιμο-ἀναπανιμάρι, ἀνοίγω-ἀνοιγάρι, ἀποκνός-ἀποκντάρι, ἀποξύνω-ἀποξυστάρι, ἀρμέγω-ἀρμεγάρι, ἀρπάχτης-ἀρπαχτάρι, κρεμαστός-κρεμαστάρι κττ. 2) Ἐξ οὗσ. καὶ ἐπιθ. καὶ ρημάτων δηλοῦντα οἶον: ἀποδκενὴ -ἀποδκενάρι, ἀποσιάτης-ἀποσιατάρι, γεμᾶτος-γεματάρι, θροσῆ-θροσάρι, κεφαλῆ-κεφαλάρι, μακρύνω-μακρυνάρι, βαλύνω-βαλανάρι. 3) Ἐξ ἀριθμητικῶν δηλοῦντα ποσόν, οἶον: δέκα-δεκάρι, εἴκοσι-εἰκοσάρι, πενήντα-πενηντάρι κττ. 4) Ἐκ ρημάτων ἢ ρηματικῶν οὐσιαστικῶν δηλοῦντα οἶον: ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, οἶον: ἀπόλυσι -ἀπολυσάρι, ἀπομένω-ἀπομεινάρι, ἀποστροφή ἢ ἀποστρέφω -ἀποστροφάρι, ἀπογεννῶ-ἀπογεννάρι κττ.

ἀρι μόν. Θήρ. Σῦρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὗσ. ἄρα (II).

Ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν φρ. ἀρι μανρι δηλοῦσαν πλήρη ἀδιαφορίαν δι' ὅ,τι μέλλει νὰ συμβῇ: Ἐγὼ θὰ τὸν δειρῶ καὶ ἀρι μανρι Σῦρ. Ἐγὼ θὰ φέγω καὶ ἀρι μανρι αὐτόθ. (Τὸ μανρι ἐκ τοῦ μαῦρος-μαῦρα ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ ἀρι, δι' ὃ πβ. τὴν φρ. αὔρα-μαῦρα ἐν λ. ἄρα (II)).

-αριᾶ κατὰλ. παραγωγικὴ κοιν.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -ιά, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς -άρι, οἶον: καλαμάρι-καλαμαριά, μαστάρι-μασταριά, φεγγάρι-φεγγαριά κττ., ἀπεσπάσθη ὁλόκληρον τὸ -αριᾶ ὡς παραγωγικὴ κατὰλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα 1) Ὅ,τι καὶ τὸ πρωτότυπον, οἶον: ζυγός-ζυγαριά κττ. 2) Συνθετώτερον τι καὶ περιεκτικώτερον, οἶον: κλειδί-κλειδαριά, σκῶτι-σκωταριά κοιν. μουστακαριά (μεγάλη μουστάκα), κολαριά (μέγας κόλος) Ἡπ. (Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 11).

-αρία κατὰλ. παραγωγικὴ κοιν. -αριᾶ πολλαχ.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -ία, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς -αρος, οἶον: ἀδέκαρος-ἀδεκαρία, ἀπένταρος-ἀπενταρία, φαντάρος-φανταρία κττ., ἀπεσπάσθη τὸ -αρία ὡς κατὰλ. Τὸ ἀσυνίζητον μαρτυρεῖ τὴν Ἐνετικὴν προέλευσιν αὐτῆς.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὗσ. δηλοῦντα 1) Πλήθος, οἶον: μαθητής-μαθηταρία, μούρης-μορταρία καὶ μορταριά, σελέμης-σελεμαρία καὶ σελεμαριά, τζάμι-τζαμαρία, φοιτητής-φοιτηταρία καὶ φοιτηταριά κττ. 2) Τὴν ἀφηρημένην σημ. τοῦ πρωτοτύπου, οἶον: ἀβέρτος-ἀβερταρία, ἀντρεῖος-ἀντρειαριά, μορταριά, σελεμαριά κττ.

ἀριᾶ ἢ, ἀρία Καλαβρ. (Μπόβ.) Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. ἀριά πολλαχ. ἀρία Κορσ. Μέγαρ. ἀριός ὃ, Ἄνδρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Σάμ. Σκίαθ. ἀρεός Εὐβ. (Αὐλων. Κονίστρ. Κύμ.) ἀριάς Ἡπ. Σκόπ. ἀριος Ἰκαρ. Νάξ. (Βόθρ. Σαγκρ.) Σκῦρ. ἀριους Θεσσ. Μακεδ. ἀριε Τσακων. ἀριο τό, Ἀθ. ἀριου Μακεδ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗσ. ἀρία.

Τὸ φυτὸν δρυς ἢ ἀρία (quercus ilex ἢ quercus smilax) τῆς τάξεως τῶν κυπελλοφόρων (cupuliferae). Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀρία Ἄνδρ. Ἀττικ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.): Ἀρία Πελοπν. (Μάν.) Ἀριάς Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) Ἀρεός Εὐβ. (Κονίστρ.) Ἀρία τά, Χίος Ἄνω Ἀρία καὶ Κάτω Ἀρία Νάξ. Ἀριάς Πλάι Πελοπν. (Ἀρκαδ.) [**]

ἀρια ἢ, Ἀπουλ. (Καλημ.) Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. κ.ά.

Ἰταλ. aria = μορφή, ἦθος, σχῆμα, ἕσμ.

1) Ἐπηρομένο υφός, τόλμη, Κέρκ.: Σοῦ ἔχει μιὰν ἀρια!

2) Ἀήρ, ἄνεμος (διὰ τὴν σημασιολογικὴν ἐξέλιξιν

πβ. καὶ ἀέρας) Ἀπουλ. (Καλημ.) 3) Μελοποιημένον ἄσματιον Ζάκ. Κέρκ. β) Μουσικὸς ἦχος Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. 4) Ἐπίπληξις Κεφαλλ.: Πότε θ' ἀκούσης τὴν ἀριά μου!

ἀριῖδα ἢ κοιν. ἀριῖδα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗσ. ἀρις. Πβ. Κορ. Ἀτ. 2,64.

1) Ἐργαλεῖον τεκτονικὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγονται τρύπαι, τέρετρον, τρύπανον Ἀθ. Ζάκ. Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ. Σαρεκκλ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κέρκ. Κεφαλλ. Μακεδ. (Γκιουβ. Καστορ. Καταφύγ. Μελέν. Σισάν.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βαμβακ. Βούρβουρ. Λακων. Λάστ. Μεγαλόπ. Τριφυλ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Κύζ. Πάνορμ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Κλών.) Χίος. κ.ά. — Κθεοτόκ. Καραβέλ. 12 — Λεξ. Περίδ. Βυζ.: Φρ. Ἡρ' ἢ ἀριῖδα ῥόζου (ἐπὶ παρουσιαζομένου προσκόμματος) Ἡπ. Εὐρῆκε ἢ ἀριῖδα τὸ ῥόζο της (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κεφαλλ. Εἶναι ἀριῖδα (ἐπὶ ραδιοῦργου καὶ μηχανογράφου) Κεφαλλ. Γίνουμι ἀριῖδα (καθίσταμαι ἐνοχλητικὸς πρὸς τινα) Ἀκαρναν. Καταφύγ. Σισάν. Τὸν ἔφα' ἢ ἀριῖδα τοῦ σπιτιοῦ (ὅπως ἢ ἀριῖδα τρυπᾷ τὸ ξύλον, οὕτω καὶ τὸν ἄνθρωπον αἱ οἰκογενειακαὶ φροντίδες) Ζαγόρ. Τὸν πάει ἀριῖδα (ζηλεύει, φθονεῖ) Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Ἐχω ἀριῖδα 'ς τὸ μυαλό μου (ἔχω ἔμμονον ἰδέαν) Κθεοτόκ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀριῖδι, τριβέλλι, τρυπάνι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἰμβρ. Στερελλ. (Ἀρτοτ.)

2) Εὐθεῖα ράβδος σχήματος τετραπλεύρου ἢ πεπλατυσμένου διὰ τῆς ὁποίας χαράσσεται εὐθεῖα γραμμὴ, κανὼν Ἰων. (Κρήν. Σμύρν.) Σῦρ. Χίος κ.ά. Πβ. Σουῖδ. ἀριῖδες ἢ εὐθεῖα ἀρίς, τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον. Συνών. ῥίγα, χάρακας. 3) Τὸ ὅστουν τῆς κνήμης καὶ γενικώτερον τὸ ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῶν σφυρῶν μέρος τοῦ ποδός, κνήμη (ἢ χρῆσις τῆς λ. ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης εἶναι μᾶλλον σκωπτικὴ) σύνθηθ.: Ἀνοίγω-μαζεύω τοῖς ἀριῖδες σύνθηθ. || Φρ. Ἀπλώνω-ξαπλώνω-τεντώνω τὴν ἀριῖδα μου (ἐξαπλώνω ἀναπαυτικὰ τὸ σῶμα) σύνθηθ. Ξαπλώνω τὴν ἀριῖδα μου (περὶ οὐδενὸς φροντίζω, ἡσυχάζω) Ἄνδρ. Καλὰ ἤπλωσεν τὴν ἀριῖδαν του (ἐπὶ τοῦ ἀπολαμβάνοντος ἐν ἀνέσει τὸν κτηθέντα πλοῦτον) Χίος Ἐπλωσεν τὴν ἀριῖδαν του (ἐπὶ τοῦ ὀκνηροῦ) Σῦμ. Τιντώ' τ'ν ἀριῖδα (ἐπὶ τοῦ ὀκνηροῦ καὶ ἀέργου) Καταφύγ. Τ'ν ἐτέντωσε τ'ν ἀριῖδα (ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος) Μλελέκ. Ἐπιδόρπ. 238 Ψονίζω ἀριῖδα (κακὸν μέρος κρέατος) Ἀρκαδ. || Παροιμ. Μὴν τηρᾷς τὴν ἀριῖδα μου τῇ στραβῇ, τήρα τῇ γνώμῃ μου τὴν ἴσιν (ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν τοὺς λόγους τινὸς ἂν εἶναι ἀληθεῖς χωρὶς νὰ προσέξωμεν εἰς τὴν τυχὸν κακὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ) Γορτυν. Συνών. ἀντζα 1, ἀντζι 1, γάμπα, καλάμι. 4) Ὁ Ἀχιλλεῖος τένων ὃ συνδέων τὴν πτέρναν μετὰ τῆς κνήμης Ζάκ. Κῶς Σῦμ. — Λεξ. Βυζ. 5) Ἡ πτέρνα Ἀδραμ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κέρκ. Λήμν. Μακεδ. (Σισάν.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Χίος κ.ά.: Φρ. Δὲ βαστάει ἢ ἀριῖδα τ' (ἐπὶ τοῦ δειλοῦ. Συνών. φρ. δὲ βαστᾷνε τὰ κότσια του) Σισάν.

ἀριδάκι τό, πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ οὗσ. ἀριῖδα.

Μικρὸν τρύπανον. Συνών. ἀριδοπούλλα, τρυπανάκι.

ἀριδαλᾶς ἐπιθ. ἀμάρτ. ἀρ'δαλᾶς Θεσσ. (Καρδίτς.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *ἀριδάλι < ἀριῖδα καὶ τῆς παραγωγικῆς κατὰλ. -ας.

Ὁ ἔχων μακροὺς πόδας. Συνών. ἀριδάς 2.

ἀριδάς ὃ, Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὗσ. ἀριῖδα καὶ τῆς κατὰλ. -ας.

1) Ὁ κατασκευάζων ἀριῖδας, τρύπανα Πελοπν. (Ἀρ-

